

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI, GAZDÁSZATI, IPARI, KERESKEDELMELI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMEGYE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Egyes számok 20 krajozárjával kaphatók könyvkereskedésekben.

A kéziratok a szerkesztőséghez, pénzek a reklamációk a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Előfizetési feltételek.

Vidéken és Léván hához küldve:

Egy évre . . . . . 5 frt - kr.
Hat hónapra . . . . . 2 frt 50 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal is küldhetők.

Hirdetések.

Hivatalos hirdetések díja a bélyeg-illetékekkel együtt: 1-100 szög 1 frt 30 kr., a 100-on fölül minden szó 1 krajával számítatik. E hirdetések után járó díj előlegesen küldendő be.

Magán hirdetések: négy hasábos petit sor egyszeri közléseért 7 kr., kétszeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. — Bélyegdij minden egyes beiktatásért 30 kr.

A nyilttérben: minden három hasábos garmond sor díja 20 kr

A regálék megváltása.

I.

Az alkotmánycs korszak életbelépte óta alig volt tárgy, mely élénkebben foglalkoztatta volna a nagy közönséget s a közvéleményt, mint a regálék megváltásának, illetve megszüntetésének ügye.

Nemcsak a képviselőjelöltek vették ezt föl minden időben programjukba, hanem ott szerepelt az mindig és minden időben a kormányok programjában s munkasorozatában is.

Mindezek daczára a regále mégis fönnáll; s az e téreni viszonyok nemhogy javultak, hanem szemlátomást napról-napra rosszabbodnak.

Azon intézkedések, — melyek a regálék megszabályozására és az iparnak ezen oldalról való fölszabadítására tettek s életbeléptettek, — mint a tapasztalástanítva, sem a regáletulajdonosok érdekeit nem képesek megóalmazni, sem az ipar fejlődését előmozdítani. Sokszor: „medicina peior morbo.“

A regálék ezen állapotában s a lenyűgözött ipar ezen viszonyaiban valóban vigaszként hangzott, s biztos reményeket keltett Magyarország miniszterelnökének a parlamentben tett azon enuncziációja, hogy a kormány nem hagyott föl a regále megváltásának kérdésével; csak a pénzpiacz kedvezőbb fordulatát s állapotát várja.

Eszérént a regálék megváltásának ügye a legközelebbi jövőben meg fog oldatni.

Ugyanis: bizton várható, hogy a pénzpiacz javulása be fog állani.

A háborus hírek, melyek a multév második felében a világot allármírozták, az újév beálltával s azóta ködpáraként oszlanak el s a politikai láthatár oly derült, hogy teljes lehetetlen, miszerént a pénzkirályok és hatalmak e békés időkben ne akarnák jó üzletek csinálására fölhasználni; már pedig ha az üzlet megy, a pénznek is bőségesen kell folyni. S mi volna ez más, mint a pénzpiacznak várvavárt javulása?!..

A regálék megváltására a talaj kedvezőleg készítettven elő, kérdés támad: milyen legyen az a megváltás?, azaz: ki által történjék?

Azon megpendített s részben már szellőztetett eszme, — hogy a regálék megváltása a községek által eszközöltessék, — e kérdést aligha volna képes megoldani akként, hogy mind a regáletulajdonosok jogai s érdekei kielégíttessenek, miud az ipar, az oly sajnosan nélkülözött fölvirulására elengedhetlen szabad mozgást, fejlődhetésének e lételemet biztosan megnyerhesse.

A községek — csekély kivétellel — most is azon helyzetben vannak, hogy a reájok eső terhek elviselését, községi adó nélkül nem győzik, nem bírják; maga a regálejövdelem — ha annak kizárólagossága nem biztosittatik — sehogysem lesz elégséges, (történjék bármilyen pénzügyi mivelet is, — mert ezek közül mind-egyik a fizetést megköveteli) — a törlesztés teljesítésére.

De ha a kizárólagosság ridegen fönn-tartatik, (e-nélkül pedig biztos jövdelem nem lehet) — mit nyer az ipar?, s jövdelem nélkül hogy történjék a törlesztés?.. Tán új adónak behozatalával?.. Bizony igazuk van azoknak, kik a községek által való megváltás ese-

tében azt mondják, hogy „a regálék csak urat cseréltek, anélkül, hogy ebből bárkire is valami haszon háramlott volna; az ipar pedig határozottan rosszabb sorsra jutott.“

A gyümölcsstermelés szükségességéről hazánkban.

Villási Páltól.

De hivatkozom még mélyen tisztelt barátom és trencsénmegyei mednei birtokos Mednyánszky Sándornak, a Gyümölcsészeti Füzetek októberhavi számában saját szavaira: kinek a 30-as években, a többiek közt, egy kis darab olyan rétje volt, melyet körös-körül a közbirtokosság legelője környezett, és melyből épen ezért soha egy garas-hasznót nem látott, mert a szomszédok azt mindig lelegettették; — de melyért eladás esetére 5 frtnál többet különben sem adott volna senki sem. — Az izetlenkedésnek embere nem lévén, de a sajátjából mégis hasznót látni akarván. 1831-ben, ezen rétet fölszántatta, szilvafákkal beültette, a közöket pedig gabonával vettette be; melynek termése, valamint később a fáké is, a megmunkálásra fordított költségeket minden évben megtérítette, de 1844-ben tehát 13 évvel a kiültetés után, ezen szilvas akkora termést adott, hogy miután abból saját használatára 4 mázsa aszalványt készítettett és 4 akó szilvapalinkát főzetett, a még megmaradt fölösleget eladta egy fűszerkereskedőnek 80 frt. készpénzért, 1 süveg cukorért és 10 font kávéért, azaz: az egész földterületnek több — mint 20-szoros áráért.

Ezen siker arra határozta őt, hogy gyümölcsfaültetővé vált és lassanként nemcsak birtokának dűlő-utait, meggyeit és kevésbé termékeny részeit, hanem bizonyos távolságu sorokban, még szántóföldjeinek jelentékeny részét is gyümölcsfákkal ültette ki; úgy, hogy most már 15 ezer darab gyümölcsfája van, ennek folytán birtokához aránylag, ő a legnagyobb gyümölcsfa-birtokos e hazában és ezekkel ő birtoka értékét annyira növelte, hogy ámbár Mária Terézia idejében Trencsénmegye területe, termékenység tekintetében, 11 osztályba soroztatott és az övé a 9-ikbe helyeztetett, — mindamellett, hogy az ő gyümölcsfáinak több, mint fele még sem termőképes, taval azon birtok után, melyért gyümölcsfák nélkül, 2000 frtnál nagyobb haszonbért senki sem fizetne, csupán csak a gyümölcsből magából 3200 frtot vett be és az idén is remél legalább 1500 frtot.

Hivatkozom továbbá Somogyi Gyula kisvárdai gyógyszerésznek a Gyümölcsészeti Füzetek december havi számában megjelent saját szavaira, melyek szerént ő, ezelőtt 9 évvel, Király József örökösétől, egy a Tisza medrében fekvő, 43 hold nagyságu, nagyon közönséges fajokkal kiültetett, de igen elhanyagolt állapotban levő gyümölcsösöt vásárolt meg, még pedig kölcsönvett pénzen. — Hét éven át minden tőle kitelhetőt elkövetett arra, hogy azt termő állapotba hozza, de részint a Tisza áradásai, részint a rossz időjárás, részint az elhanyagolt talajban a végtelenségig megszaporodott különféle rovarok nagy mennyisége minden törekvésért meghiusították annyira, hogy jó barátai sajnálkoztak fölőtte a rossz vétel miatt; szomszédjai nyakrafőre irtották tüzelőnek az övéihez hasonlóan teremni nem akaró gyümölcsfáikat; de még saját csősze is, kinek fizetési-javításképen 2% volt biztosítva a gyümölcs jövedelméből, kétségbeesett afölött, hogy a gyümölcsösöt valaha jövedelmezővé tenni lehessen; és ime taval lett neki akkora termése, hogy mintán 40 fa termését magának tartotta, és azzal nemcsak saját és jó barátai házi szükségletét fődözte, hanem a tavali budapesti gyümölcskiállításán, mint tömeges termelő ezüst érmet is nyert, a többit egy tömegben eladta oly összegért, hogy azzal a gyümölcsös vételárának felét kifizethette; az idén pedig, daczára a rossz gyümölcsstermő évnek, még nagyobb, és minthogy emellett a gyümölcsárak is magosabbak voltak, abból annyit vett be, hogy nemcsak a vételár második felét is kifizethette, s a gyümölcsösre idáig tett beruházásai és fáradozásai költségeit is kiegyenlíthette, minek folytán a gyümölcsös neki ezentúl ingyenben van, — hanem még azonfölül egy pár száz forint fölöslege is maradt.

Végül hivatkozom még gróf Larisch szvetlani uradalmára Morvaországban, mely a hegyek közt oly rossz talajjal bir, hogy a 30-as években nemcsak sem-

mit nem jövedelmezett, hanem a grófnak évről-évre reá kellett fizetnie többi uradalmából. Mit a gróf végül megunván, tisztjei előtt kijelenté: hogy ő vagy haszonbérbe adja birtokát, vagy elajándékozza inkább, de tisztjeit mindenesetre elbocsátja, ha neki valami módot nem találnak arra, hogy a birtok jövedelmezővé váljék, és az e tekintetbeni gondolkozásra nekik bizonyos határidőt tűzött ki.

A határidő eltelvén és a gróf tisztjeit ismét maga köré gyűjtven, a tiszték akkor is egyhangulag azt jelenték ki, hogy ők nem tudnak segíteni; mig végül előállott az uradalom legifjabb inoka, Maschke, és kijelenté, hogyha az uradalom egész területét gyümölcsfákkal ültetik be és erre a gróf elegendő tőkét bocsájt rendelkezésére, ő az uradalmat jövedelmezővé teszi és bizonyos idő alatt a befektetett tőkét kamattól visszafizeti. — Erre a jelen volt tiszték a fiatal vállalkozót egyhangulag bolonddá nyilvánították, de a grófnak megtetszett a fiatal ember önbizalma és annak élelmességet, értelmességet tanusító föllépése; ugyan-azért reabizta a kivitelt és ellátta őt a szükséges tőkével, a következők pedig az lett: hogy Maschke a befektetéseket 15 év alatt visszafizette, a szvetlani uradalmat pedig gróf Larisch legjövdelemezőbb birtokává tette.

Azóta a fiatal Maschkeből öreg ember lett, hanem azért még most is él és tanuságot tehet arról, hogy az egykor nyomorult vidék valóságos paradicsommá változott, a köznép közt meglegedéssel párosult jólét lett otthonossá; az azóta elhalt gróf Larisch özvegye ott egy egyszerű palotát építtetett és most utódai állandóan ott laknak, maga Maschke pedig nemcsak legkedvesebb emberévé vált az egész grófi családnak, hanem a köznép őt mint jöltevojét, édes atyját szereti, az értelmiség pedig benne tiszteli Morvaország legjelesebb, legértelmesebb mezőgazdáját. — Mire részemről csak annyit bátorodom megjegyezni: hogyha a gyümölcsfa ültetés egy bátor és lelkes ember vezetése mellett ily eredményeket volt képes előidézni oly vidéken, mely még Morvaországban is a legrosszabbak közé soroltatott, mit lehetne azzal elérni Magyarországon, hol annak a viszonyok hasonlíthatlanul jobban kedveznek?!

(Folyt. köv.)

Barsvármegye közig. bizottságának gyűlése.

Barsmegye közigazgatási bizottsága, f. hó 14-én tartotta meg Rudnyánszky Titus alispán elnökle alatt februárhavi ülését.

Elnöklő alispán megnyitván az ülést, — olvastott első sorban a megye alispánjának alábbi jelentése, mely a vezetése alatt álló közigazgatási ágak állapotát a következőkben tünteti elő.

I: 1) Rendőri ügyek.

A személy- és vagyonbiztonság állapota az elmúlt januárhóban teljesen kielégítő volt; — tüzeset előfordult: Knezsiczen, Podzaniczen, Körmöczön.

Véletlen szerencsétlenség és öngyilkosság által kimultak: lévai illetőségű Thuróczi Tamás molnár iparos, ki saját vigyázatlansága folytán a fűrészgép által összeszedott.

Janovszky Józsefné szül. Stefkó, Zsuzsanna, a zsarnóczi postamaster neje, amint a megejtett vizsgálat és orvosi véleményből kitűnik, mint melakóros, be nem számítható állapotban mirenyavas-oldat által életének végett vetett.

Chalmovánszky András oszlányi lakos minden előzetes betegség nélkül hirtelen meghalt; az orvosrendőri vizsgálat gutaütés következtében állapította meg a halált.

Benyó János, klaki kincstári munkás, januárhó 9-én éjjel ittas állapotban a zsupkói korcsmában lefeküdt, és reggel halva találtatott; a halál okául szív-széllhűdés állapított meg.

Szlatyán János, ihrácsi lakos s 26-ik sorszredbeli tartalékos katona, lakháza kamrájában fölakasztva találtatott, az orvosrendőri vizsgálat önakasztás általi halált állapított meg.

Natala Mária nagy-lehotai illetőségű 19 éves hajadon, Ar-Maróthról hazafelé menet, az Ebedecz községben levő gyalog hidról a Zsitva folyóba esett, s a vele együtt menő Vilaszki Ilonát is magával rántotta; a nagy hidig mindketten a víz fölszínén usztak, s itt az utóbbit Szuhí Simonnak sikerült még életben

megmenteni, Nalata Máriát azonban az ár tovaragadta s csak hulláját sikerült később Edecszen alul egy bokor galyaiba akadva föltalálni.

2). K ö z m u n k a v á l t s á g.

Az 1882-ik és előbbi évekből hátralékban levő közmunka váltás és bírság címén januárhó folyamán a pénztárba következő összegek fizettettek be:

1877. évi bírság 20 frt. 95 kr., 1879. évi váltáság 4 frt., 1881. évi váltáság 12 frt. 60 kr., 1882. évi váltáság 1313 frt. 30 kr.; összesen 1350 frt. 85 kr.

Januárhó végével hátralékban maradt 1877. évi bírság 595 frt. 67 kr., 1878. évi bírság — 2 kr., 1879. évi bírság 30 frt. 75 kr., 1880. évi bírság 129 frt. 63 kr., 1879. évi váltáság 286 frt. 15 kr., 1880. évi váltáság 643 frt. 40 kr., 1881. évi váltáság 1647 frt. 62 kr., 1882. évi váltáság 6581 frt. 89 kr.; összesen 9915 frt. 89 kr.

Ezen, nemkülönben a betegápolási és katonabezállásolási pótdadó hátralékoknak beszédésére, s esetleg a végrehajtások eszközésére, a kis-tapolcsányi járásba Ruffy Lajos megyei pénztárnokot küldötte ki az alispán.

3). H o n v é d e l m i t ű g y e k.

A folyóévi újonozás keresztülvitelére nézve az intézkedések az 1882. évi XXXIX. t.-ez. alapján még a múlt évi novemberhóban megtétettek.

Az 1883-ik évre történt összeírás eredménye a következő:

Sorozó járás neve	Összeíratott hadköteles			Össze- sen	Teljesen ismeretek			Össze- sen
	I.	II.	III.		I.	II.	III.	
Verebély	220	122	113	455	38	22	26	86
K.-Tapolcsány	260	210	137	607	47	33	21	101
Oszlány	131	74	56	261	9	8	9	26
Garam	310	240	156	706	7	6	4	17
Lévai	324	253	201	778	68	29	26	123
Léva	43	40	25	108	3	4	3	10
Uj bányá	33	27	25	85	—	—	—	—
Körmöcbánya	85	56	58	199	—	—	—	—
Összesen	1406	1022	771	3199	172	102	89	363

(Megjegyzendő, hogy a 4-ik korosztály összeírása és fölhívása csak a honv. miniszterium különös rendeletére történik.)

(Folyt. köv.)

Különfélék.

— A Szent-benedeki „Magyar-tót testvériség” egyesület hazafias céljainak: a magyar nemzetiség terjesztésének előmozdítása végett szerkesztőségünknel

Tárhoza.

Ujév ünnepétől Hamvarószerdáig.

(Karczolat.)

Boldog újévet kívánok! — Hogy-hogy? hisz'e jó-kívánság kifejezése már idejét multá! — kiáltanak fel kérdő arczczal e lap t. olvasói.

Igaz biz'ez kérem alássan; de hát nem rajtam mult, hogy csak most tesztem ebbeli tiszteletemet.

Ugyanis, én csak az újév ünnepén szegődtem be a Bars-hoz tárczatöltő munkámnak, olyképen, hogy bevégzett tényeknek időközönként egy-egy tárcza kezetbe való beillesztése lesz föladatam. Már pedig akkor még, a becsomózott óéven innen, nem volt egyéb bevégzett, tény azon kívül, hogy az újév ránk támadt, hogy megbirkózzunk vele. Be kellett tehát várnom a tusa egy-két stádiumát, anyagul tárczatölteléknek. S így csak ezuttal juthattam a szerencséhez, hogy boldog újévet kívánjak a Bars t. olvasóinak.

Kérem szeretettel, fogadják szívesen e másodvirágot — és legyenek róla meggyőződve, hogy teljesen beváltak az elsőnek is.

De egyszersmind, legyenek szívesek meggyőződve lenni arról is, hogy nagyon kívántam — és tudtam volna is én, bővebben is, szebben is elmondani ezt az újévi gratulációt; de hát jónak láttam nagybölcsen elkerülni mindennemű áradó zást, amióta kimondva lón, hogy Léva ártér környezi; nehogy e tekintetben argumentumot formálhassanak abból is az illetők. Igaz ugyan, hogy az én áradó zásom egy valóságos ártér mellett csak annyi, mint oroszlan mellett az egér; de hát tetszik tudni, hogy az egérfarkak nagyon felkapott kapaszkodók a mai világban; — én pedig még egy egérfarknyival kevesebbel sem akarok hozzájárulni ahhoz, hogy Lévanak ne legyen vasutja.

Mit!, hát már ez is bevégzett tény? — tetszik ijedten kérdezni. Nem a, kérem alássan!, csak egy ujszülött testvérök az, azon bevégzetlen tényeknek, a melyek a barsi vasutnak mintegy husz éves szomorú történetét képezik.

Különleges története pedig a következő.

Az a vasuti batalom, mely már régebb idő óta, félig Ausztriában, félig Magyarországon foglal koloszsusi állást s újabb időben az innenső felét magyarba bujtatta, — legközelebb azon, minket nagyon meghatott manifesztumot bocsájtotta ki, miszerént a garammenti vasut kiépítése komoly szándékában van s hogy e szándékával kapcsolatban, Léva sorsa mélyen a szíven fekszik; — hogy Léva ezt, a jövőre nézve kifejtett figyelemreméltó törekvéseinél fogva, teljesen megérdemli — s hogy e tekintetben fényes kilátásai is lehetnek; — minthogy akár az egész nagy világgal összeköttetésbe jöhet, ha majd megszületik vajahára

51 forint folyt be, mely összeget posta útján az egylet elnökségéhez beküldöttünk. A gyűjtés által befolyt összeghez járultak: Mácsay L. 5 frt., a Bars szerk. 5 frt., Csekey F. 3 frt., Belesák L. 3 frt., Csekey V. 1 frt., dr. Pólya J. 2 frt., dr. Frommer I. 2 frt., Novotny I. 1 frt., dr. Klein J. 1 frt., Tóth Zs. 1 frt., Hubert V. 1 frt., Kaszaniczky K. 1 frt., Besse D. 2 frt., Mocsy L. 1 frt., dr. Medveezky K. 1 frt., Schleifer A. 1 frt., Konkoly S. 2 frt., Travnik Zs. 1 frt., Mercáder A. 1 frt., Nemessányi M. 2 frt., dr. Csáp 1 frt., Jaross F. 1 frt., Levatic G. 1 frt., lévai Takaré-és Hitelintézet 10 frt., Bellan A. 1 frt. — A gyűjtés körül odaadó buzgalommal működött Bellan Adolf ur, kinek a nemes ezél javára tett szíves fáradozásáért a jó ügy nevében nyilvánosan mondunk köszönetet.

— Kinevezés. Öfelsége, a király a budapesti ítélőtáblához, az aranyos-maróthi kir. törvényszék egyik tehetséges bíráját, Farkas Gézát pótbíróvá nevezte ki.

— Győr város polg.-mesterei hivatalától vettük a következő átiratot: „Városunkat legközelebb ért árvízveszély alkalmából érzékenyen károsult lakosságunk segélyezésére küldött szíves adományért, illetőleg „a lévai kovács-, bognár- és kádár-ipartársulat” szíves küldeményéért, nevezetesen a 3 frt. készpénzért, a károsultak hálaérzelmén kívül fogadják a t. szerkesztőség a fentemlített ipartársulatokkal együtt a város törvénhatóságának is forró köszönetét. Győrött, 1883. február 8. Nagy Pál polgármester.” — Szolgáljon e köszönő átirat nyugtatványul az említett adakozó ipartársulatnak.

— Adományozás. Öfelsége, a magyar király, a z elizi és g-mikolai tüzoltó egyesület javára, — legközelebb 50 forintnyi segélyt adományozott magánpénztárából.

— A körmöcbányai pénzverdében az 1882-ik évben készült pénz nemek mennyiségére nézve érdekes tudni a következőket. 1) Törvényes, országos ezüst-pénz veretett egyforintos: 1,897,441 darab, 1,897,441 frt. pénzértékben. — 2) A r a n y p é n z: 8 frtos=20 frankos készült 304,152 darab, 2,463,631 frt. pénzértékben; 4 frtos=10 frankos készült 13,350 darab, 54,067 frt. értékben. Az összesen készült aranyok darabszáma: 317,502, — pénzértéke: 2,517,698 frt. — 3) R é z p é n z b ő i készült: egykrajczáros 19,749,904 db., 197,499 frt. értékben, — félkrajczáros 2,400,000 db., 12,000 frt. értékben. A rézpénzkészítmények összes száma: 22,149,904 db., értéke: 209,499 frt. — Az ezüst-, arany- és réz-pénz nemekből összesen készült tehát 24,149,847 darab pénz, ezeknek pénzértéke kitesz: 4,624,638 forintot. — Ezzel szemben Ausztriában a múlt évben készült (arany, ezüst és réz) pénz-

nemek összes száma: 36,212,126 darab, — értéke: 9,542,959 forint.

— A helybeli eszmadia-ipartársulat Győr város árvízkarosultjai segélyezésére 5 frtot adott át szerkesztőségünknek. Az emberbaráti meleg részvét által nyújtott segélyt áttettük Győr város polgármesterei hivatalához.

— Sport. A közelgő tavaszra B a r s- és N y i t r a m e g y é k alélkölő sportmannjai által egy N y i t r á n megtartandó löverseny tervezetik. A verseny létesítésére Berehtold László gróf főispán elnöksége alatt a következő urakból alakult meg a rendezőség: Apponyi Antal és Lajos grófok, Erdődy Imre gróf, Hunyady Imre és Kálmán grófok, Odeschalch Gyula és Gyula hercegek, gr. Migazzy Vilmos, báró Pittel Gyula, br. Révay Gyula, br. Weisz Pál, Liphay Guidó, Balogh János, id. és ifj. Boróczy László, Csillaghy György, Gadeon ezredes, Sándor Géza, Vacano kapitány. E löversenyre csak honi lovak s egyedülolyanok bocsájtatnak, melyek megelőzőleg már legalább is 400 frtnyi díjat nyertek.

— Kimutatás a lévai uradalomban 1882. aprilis 1-sőtől 1883. január végeig elejtett vadakról; u. m.: 38 őzbak, 17 vaddisznó, 960 nyul, 53 fázán, 358 fogoly, 3 fűry, 18 erdei szalonka, 1 császármadar, 53 róka, 2 borz, 5 macska, 14 kutya, 1 görény, 4 menyét, 16 sólyom, 12 bagoly, 81 varju, 9 szarka. Összesen: 1645 darab. — Hoffmann F. főerdész.

— Selmezbányán a m. kir. bányász- és erdészakadémiai „torna- és vívó-egylet”-e 1883. évi márczius hó 3-án részben saját alapítókéjének gyarapítására, részben az akadémiai betegápoló egylet javára torna- és vívó-versenynyel egybekötött zártkörű táncvigalmat rendez. Kezdeté 7 órakor. Jegyek ára: családjegy 3 frt., karzati számozott ülőhely 1 frt 50 kr., személyjegy 1 frt. Jegyek a meghívó előmutatása mellett Tibély és Szloboda s Zuan urak kereskedésében s a mulatság estéjén a pénztárnál kaphatók.

— Kis-Tapolcsányban tűz volt. Mult vasárnap, febr. 11. esti 9 órakor, ismeretlen okból, a templom felőli részen egy csűr gyult ki s rövid idő alatt még más három csűr s egy félszer lett a lángok áldozata. A tüzoltóság dicséretes buzgalmat fejtett ki az oltás körül.

— Nemzetközi kertészeti kiállítás lesz Szt.-Pé-tervárott ez évi május havában. Növénykedvelők és tenyésztők, kik az orosz császári kertészeti társulat által május havában rendezendő nemzetközi kiállításon részt venni kívánnak, erre vonatkozólag fölvilágosításokat alólírott által, mint Magyarország részére kinevezett bíráló tag által nyerhetnek. Frommer Albert. (VII. ker. Károlyi-kört. 9. sz.)

— R ö v i d h i r e k: Wagner Richárd, a jelen század egyik legnagyobb zeneköltője, e hó 13-án Ve-

az a lángész is, a ki a léghajó kormányozását föltalálálandja; addig pedig ott lesz — csak tatarozni kell — a nagyevű ösöktől öröklött p o m p á s k ö u t, mint kényelmes közlekedési eszköz a Kálnára tervezett vasuti állomáshoz.

Mert hát, hogy m i n d a z o n á l t a l, a vasuti állomást Lévara helyezni nem lehet; minthogy Léva ártér környezi; valóságos csoda, hogy már eddig is nem jutott Szeged sorsára — s bizony okosan fog cselekedni, ha e tekintetben elővigyázati rendszabályokhoz nyul, mert hiába, meghozhatja azt egy pillanat, ami nem történt meg századok alatt. Aztán, hogy ha már valamelyikünknek usznunk kell — minthogy nem lehet rossz néven venni, ha minden egyes szentnek a keze ösztönszerűleg maga felé hajlik — hát hogy akkor inkább csak usszunk mi; kik, hogy mindamelllett vigasztalódhatunk is; mert a másik fél is, az ő saját egyszeregyére alapított biztos kalkulusa szerint, nélkülünk is szintén uszni fog a deficitben. S hogy ezeknél fogva segítsen magán mindegyik úgy, ahogy tud.

S aztán meg, hogy az érdekek e világában, mindig csak fog akadni valaki, a ki egy-egy szalmaszálát oda dob ha netán fuldokolnánk — s hogyha végre még is örökre megfeneklenénk, hát hogy akkor mire való a főséges rezignáció, a magasztos megnyugvás a végzet akaratában? ...

S' hogy utóvégre is az, hogy egy kiemelkedő provinciális várossal több vagy kevesebb legyen, — ha nem pászol — nem vasuti érdek. S hogy egyébként pedig, ha tetszik, még tovább is diskurálhatunk e téma felett.

Eddig a manifesztum.

Egyéb-e ez, n. t. olvasóm, mint első támadása az új évnek ellenünk, per mopsz? ...

No, de mi sem ijedünk meg egykönnyen sem a magunk, sem egyes vajudó tényeknek előre vetett árnyékától. — Hát mire való az a megyei tág vasuti bizottság, no meg annak a szűkebbre szabott bizottsága? ... Bizonyára arra is, hogy vitézül fölfogják az e téren ellenünk intézett támadásokat. Meg is tették ez évben is; mert az utóbbi azonnal lesietett Budapestre. Hogy milyen eredménnyel?, azt talán tetszett már olvasni, mint legeslegújabbat, a Barsban. Tudnillik, hogy sikerült neki oda terelni a dolgot, miszerént újabb nyomozás ejtessék meg aziránt, ha vajjon Léva csakugyan nyom-e a latban? Sőt nemcsak Léva, de Maróth is.

Mert már ahhoz meg tessék hozzászokni, hogy e két város olyan két édes testvér, akik mindenen mindig okvetlenül meg akarnak osztozni; s az esetben, ha valami közvetlenül csak egyiknek juthatna, — inkább ne legyen egyiké sem; essék a porba. És ha közelebről meg tetszik vizsgálni a dolgot, ki fog tűnni, hogy ez a körülmény, a mi vasuti históriánk vörös fonala is.

Mindez azonban nem zárja ki azt, hogy továbbá is reméljünk és várokozzunk türelmesen. Mihez különben már annyira hozzászoktunk, hogy szinte zavarba jönnénk, ha most egyszerre azt mondanák: nesze, itt a vasut, fogd meg jól! — és csakugyan az volna — és nem megint a semmi.

De ne csak reméljünk és várokozzunk, hanem tegyünk is. Bátran előre for ever! Birkózzunk meg kitartóan ezzel az évvel is. Min különben én legkevésbé sem kételkedem, miután oly legényesen álltunk ki a porondra, midőn már hatodnapon — hogy a hetedikén megpihenhessünk — ugyancsak odakiálltunk, hogy: ki a legény a csárdában!? ... Értem t. i. azt a sikerült estélyt, amelyet dalárdánk rendezett.

Ime tehát dalárdánk is van! Nem-e eklatans bizonyítéka ez is, nemcsak előrehaladottságunknak, de annak is, hogy jók vagyunk és megérdemeljük az isten áldását. Mert azt mondja egy német költő, hogy: „Wo du singen hörst, dort lass' dich nieder, Böse Menschen haben keine Lieder.“

Mindazonáltal, van a Bösheit-nek egy megengedett neve, az ugynevezett maliczia diplomati-ka; mely nélkül a mai praktikus világban bajos zöld ágra szert tenni, s amelyet maga a vallás is megtűr; mert ha nem így volna, úgy már minden diplomata ismerné az egyházi átok mivoltát. Nevezük azt szelidebben magyarul: élelmességnek és éljünk vele. Tessék elhinni, hogy többre megyünk, még vasut dolgában is.

Vagy, nem-e egyszersmind élelmések voltak azok a derék jó urak, akik proklamálták, hogy az ideai farsang a század egyik legrövidebb farsangja lévén, siessünk mulatni! S kihirdették egyuttal, hogy ök módot is nyújtanak hozzá, csak adózzunk kívánságuk szerént: mert hiszen ez is divat, élesen kidomborodó jellemvonása a mai korszaknak. S a jó közönség ráment az édes lépre — s lett ebből aztán hét varmegyére szóló olyan dalidó, hogy nemcsak akik benne részt vettek, hanem a lévai főgymnázium évkönyvei is örökre emlegetni fogják azt.

Szolgáljon ez jó példaul, valamint hogy szolgál is már melegében ilyentül; egyrészt a lévai derék eszmadia-ipartársulatnak, melynek tagjai mindjárt másnap ugyanazon célra — s másrészt a földmivelő osztálybelieknek, kik harmadnap a győri árvízkarosultak javára táncoltak; szintén szép anyagi eredményvel.

De e mulatságokkal egyszersmind leszámoltunk a farsanggal is; miután nyomban követte azokat a hamvazószerdák.

Hogy mi történt hamvazószerdán, s hogy mi fog történni továbbá? — azt, ha az isten éltet bennünket, elmondom majd husvétkor. Addig is boldog ünnepeket kívánok már előre, nehogy úgy járjak, mint ezuttal az újévvél.

lenezésben elhunyt; a nagy művész veje volt a mi Liszt-ünknek. — Az osztrák-deflezt 1883-ra 28-7 millió forintban állapított meg. — Festetics György gróf, koronaőr f. hó 13-án 68 éves korában elhunyt Bécsben. — A Kisfaludy-Társaság alelnökévé Szász Károly, jeles költőnk választotta meg. Amerikába havonként legkevesebb 12,000 munkás vándorol át Európa különböző országaiból; ennek következtében a napszám ott már alig élhet meg, mivel a munkabér így igen alászállott. — Az „Erzsébet-királyné“ nevű osztrák-magyar hajó Cadixból New-Orleansba való útjában a tengeren elégett; a legénységet megmen-tették. — Goresakov herceg, Nizzából érkező hírek szerént, haldoklik. — Napoleon Jeromost, az elfogott herceget szabadlábba helyezték. — Konkoly Thege Miklós híres tudósunk Ó-Gyallán lévő csillagvizsgáló-intézetét Budapestre fogja saját költségen áthelyezni. Így a főváros mely 1848. óta nélkülözi a csillagdat s pontos időmeghatározást, egy év alatt ismét jelenté-keny tud. intézettel fog gazdagodni. — Bortermé-sünk 1882-ben. Must szüretett összesen 4.607,638 hek-toliter; szőlő eladatott 2.256,115 kgr; — a termett bor értéke: 34.562.152 frt; az eladott szőlőből tényleg befolyt: 244,289 frt. — Bars megyében 3965 (1409°) holdon termett 56,800 hlter. must, melynek (országos, átlagos becsértékét: 6 frt 87 krban véve) értéke: 423,160 frt.

— **Apróság.** Sziveség. Nem találta kését zsebjében az atyafi, így szól hát a mellette állóhoz: „Adja ide komám a ké-sét, hadd egyem meg vele ezt a kolbaszt!“ — „Szívesen, ha kelmed ide adja azt a kolbaszt!“ — volt rá a szives válasz. Sz.

Közönség köréből.

I.

Köszönet nyilvánítás.

Alulírott bizottság hálás köszönettel juttatja köz-tudomásra a lévai árvaház növendékei javára történt kö-vetkező adományokat: L e i d e n f r o s t Paula Önagy-sága naponként 2 liter tejet ajánlott fel. — N e m e c s e k Gyuláné Önagysága pedig egy paplant, — vala-mint K o n k o l y Sándor ügyvéd 9 pár gyermekha-riznyát ajándékoztak.

Az árvaház bizottsága.

II.

T. Szerk. ur!

Vidékünk lapjának egyik tudósítja, ugyanazon lap 4. számában arról értesíti az olv. közönséget, hogy Kis-Tapolcsányban a multkor a mivelt osztály részéről

tartott, zártkörű multságban sárga-fekete (!) lobogók alatt táncoltak.

Ez állítás valótlanúson alapszik. Tudósító ur kissé illuminált állapotban lehetett, hogy a grófi csa-lád színeit fekete-sárgáknak nézte.

Különbben is a sárga-fekete semmit sem jelent, hanem jelent a fekete-sárga szín. Tehát még ebben is fogalomzavar!

Kijelentve, hogy mezővárosunkban schwarz-gelb érzelmű lakost lámpással kellene keresni, maradunk tisztelettel

Kis-Tapolcsányban, 1883. február 7.

Többek nevében: g. r.

Nyilttér.*)

I.

Nyilatkozat.

Alulírtak fölöttébb megtisztelve éreztük magun-kat. midőn a „Bars megyei gazd. egyesület“ által mint tanítók, többi, megyebeli kartársainkkal együtt az egy-let levelező tagjaivá választattunk.

E nem várt megtiszteltetés, úgy hisszük, minden tanítót a legkellemesebben lepett meg. Szives örö-mel lapozgattuk át az egyesület havi értesítőit, melyeket az egyesület szívesége folytán, mint levelező tagok, in-gyen kaptunk. Érdeklődéssel olvastuk át az azokban irtakat, mert hiszen az ember mindig szívesen tanul; főleg, ha az ember még hozzá tanító, kinek egész élete amugy is tanítás és tanulás.

A februári értesítőt e napokban kaptuk meg. Olvasva azt, a különféle rovatában egy, a levelező tagokhoz intézett közleményt találtunk, mely oly kül-lönös, mondhatjuk goromba modorban van írva, hogy lehetetlen arra néhány megjegyzést nem tennünk.

Leczkéztetés az, még pedig olyan, amilyent alulírtak senkitől, legkevesébbé pedig a titkár urtól vagyunk hajlandók elfogadni.

Azt hisszük, hogy minden tanítóban meg van s kell is, hogy meg legyen a finomabb érzék, melyre az egyesületi titkár ur hatni akar; csak hogy nem az ő módja szerént szokás arra hatni.

S hogy a titkár ur által nagy hangon emlegetett levelező óriási hanyagság és lany-haság a tanítói minőségre dicsfényt áraszt-e?, vagy nem?: annak elbírálását nem biz-zák ő reá! E helyen ajánlhatjuk a titkár ur szives

*) E rovat tartalmáért nem felelős a Szerk.

figyelmébe a: „Varga ne tovább a kaptánál“ közmon-dás megtanulását.

Beszél a közlemény továbbá k ö t e l e s s é g t e l j e s i t é s r ö l i s, melyre nézve a néptanító urak — a titkár ur szerént — csekély lelkiismeretű érzékekkel bírnak. Mi úgy tudjuk, hogy az egyesület szemben soha semmiféle kötelezettséget nem vállaltunk; s ha az egyesület levelezünk, ezt nem kö-telezettségből, hanem a levelező taggá választásból folyó jóakarattal, az egyesület által nyújtott megtiszteltetésből eredő viszonzószolgálatból tesszük.

Minket egy csöppent sem bánt a lelkiismeret, hogy a titkár ur által hangoztatott, de soha nem léte-zett s általunk nem ismert kötelezettséget nem telje-sítettük.

Az említett közleményben a titkár ur elvárja, hogy a levelező tagok jelentésüket, még e hó folyamán küldjék be.

Ugyan miért nem parancsolja?

Azt hiszi a titkár ur, hogy a tanítóval csak amugy. per: „elvárom és követelem“ módon lehet beszélni? Nagyon csalódik.

Mi részünkről e hangot ünnepélyesen visszaut-a-sítjuk.

Ott, hol nincs jog, nincs követelés; legföljebb kérés.

Végül azzal fenyegetőzik a titkár ur, hogy kény-telen lesz a közgyűlés és elnökséghez oly javaslattal fordulni, hogy a hanyag levelező tagoktól a lap ingy-e-nes küldése vonassék meg.

Nagyon helyesen teendi. Javaslátát mi is aláír-juk és pártoljuk; sőt a jövőre nézve kijelentjük, hogy oly egyesületnek, melyben a titkárnak oly tág kör enged-tetik a tagokkáli durva bánásmódra, — tagjai lenni megszűntünk.

Léván, 1883. febr. hó 12-én.

Babusik István, Hliva János, Richter Ferencz, Svarba József, Kutassy Dénes, Jaross Ferencz.

II.

Ismerősök számára.

kérek még néhány „Betegbarát“ című könyvecskét, mert vártalan gyors felgyógyulásom következtében azt mindenki ismerni szeretné stb. — Egy szerencsés-n felgyógyultnak e sorai önmagukban be-szólnék; ezért csak arra figyelmestünk, hogy a „Betegbarát“ ki-vánatra Gorischek K. egyetemi könyvtárus által (Bécs, I. István tér 6.) ingyen és bérmentve küldetik meg, a megren-delőnek tehát nem okoz több költséget 2 kznál a levelező lapért.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Holló Sándor.

Különbben tessék elhinni, hogy nem sokszor aka-rok alkalmatlankodni. Inkább átengedem a tért J a n u á r i u s collegának, aki oly élvezetesen és találosan fest; anélkül hogy nevezne is. S legközelebb az is megtörtént, hogy egy valaki nemcsak hogy nyom-ban magára ismert, de föl is jajdult, hogy nem eléggé bizelgett neki. Furcsa volna, ha úgy egy másik is jelent-keznék arra a bizonyos képre; mert hát vannak egymáshoz hasonló emberek s „magna ingenia etiam conveniunt.“ — A viszontlátásra!

Berkeszi Gyula.

Féltékenység.

(Farsangi históriák) írta: Ságvári W. József.

(Vége.)

Hanem hát az a népszínház is megtette a hatását Akos urra. Odahallgatott ugyan többnyire a szomszéd páholyba, hol neje a szeretőnek hitt fivérrel társalgott, hanem a féltékenység kábitó mómorában nagyon sokat kukkerozott, míg végre szeme megakadt az erkélyen ülő egyik hölgyön. Előadás alatt, midőn a neje páholyában esend volt, nem nézett a színpadra, hanem az erkély ama csinos hölgyére, aki szintén igen gyakran irányítá azt a két esővet Akos urnak, mintha csak ágyúcsövek módjára akarná Amor nyilait a vis-a-vis-ba röpiteni.

S Akos urnak figyelmes szeméi a rózsá ajkakon gyakran nyájas mosolyt is láttak s ez csak jobban föllobbantá a szunnyadó szikrát szívében. Eme lángban olyan gondolatokat is kovácsolt, hogy hűtelen nejétől ugy is elvál s ekkor új nőt kell szerezni; vagy hátha ez valami érdekes kaland lesz. Midőn az előadás vé-ge ért, szeme nejeire is és a csinos erkély hölgyre is ügyelt, amig ott féltékenysége, itt új szerelme talált tápot; mert a csinos hölgy még mindig nyájasan lát-szott mosolygani Akos urra, mit a kép-elődés esete még élénkebbre festett. Midőn azután a féltékenység lángja kioltatott a „fivér“ által, arra kezdett gondolni, Akos ur, hogy hát ő még fiatal, hisz Budapestben sza-bad egy kis kalandot átélni, mert emellett lehet a nőt még szeretni is, minthogy Akos ur szerette is Paula nagysámat. Tamadt is hatalmas ideája! Egyik lap kis hirdetéseiben a következő sorokat hirdet-te: „Ama bájos hölgy, ki szerdán a népszínház er-kélyén egy urral kukkerozott, kéretik ezen uton légyot-tot adni!“

— Paula nagysám elvégezé bevérlásait: meg volt az új fog s az új ruha s most ismerőseinél tett viziteket. S hogyné kereste volna föl a kedves Eliz-két, gyermek s leánykora legjobb barátját, ki föl-dje volt és Pestre ment férjhez!? Csak hogy a kedves Eliz házassága után 9 hónappal — már ... özvegy lett. Képzeltető, mily bizalmas fecsegés támadt.

— A népszínházban oly jól mulattam szerdán a „Szép leányok“-nál!

„Szerdán...? hisz én is voltam akkor“ — vála-szolt Elizke s nagy bahotára fakadt.

— Miért nevezsz Elizkét?

„Hahaha, ez a fővárosi élet! képzeld csak, egy ur szerdán a színházban nagyon megnézett a látésóvel s ma reggel olvasom az ujságban, hogy: „azon hölgy stb. — de nézd, itt az ujság — kéretik légyottot adni!“

— Ez érdekes, viszonzá Paula nagysám, s eleget teszel kívánságának?

„Hahaha, te bohóka, hát szabadna ezt? pedig ugyancsak csinos ember volt, koromfekete haja, szeme s bajusza volt, homloka magas, orrán merészen ült a czvikker s ugylátszik elegáns ember, mert piros nyak-kendőjén szikrázott melltűje gyémántja, s tudod fiatal is, mert valami dandy-fajta zöldes kabát volt rajta!“

— Furcsa, vágott közbe Paula nagysám s hol ült?

„Mindjárt az erkély melletti páholyban“ felel Eliz. — S én a másodikban ültem! — mondá Paula.

„Persze férjeddél; de hogy van, hogy nem lát-talak?“

— Én — válaszolt Paula — mindig a színpad felé néztem; de kivel ült azon ur?

„Kivel? kérdé Eliz, egyedül s mindig hátul ült.“

— Kalapját is láttad?

„Magas sárga volt.“

— Lehetetlen, kiállítá Paula nagysám, hisz ez férjem volt!

„Hahaha, kaczagott Eliz, a férjed? hát nem egy páholyban ültetek?“

— Nem, mert én fivéremmel voltam, kit ő nem ismert még s meg akart lesni féltékenységből.

„Ez érdekes!“

— Nos hát édes Elizem, hogy meggyőződjem er-ről, te találkát fogsz neki adni... de hol?

„Hol...? megvan, mondá Eliz, a calicó-bálban, én leírom a costumet s te fogsz benne elmenni, lesz jelszavunk is; s a kis hirdetésekben tehát ezt teszem közzé: „a népszínház kukkeres ura, a megnézett höl-gyét menyecske costumben leli a calicó-bálban, többit levélben posterestante „kukkeres menyecske“ czim alatt.“

A jelszó pedig ez lesz: „tilos az asszony“, és hogy a multság jobban sikerüljön én is megyek.“

S így lön. Akos ur olvasá e kis hirdetést, kivevé a levelet s vasárnap este elment a calicó bálba, neje előtt: a „jogászyülésre.“ De Paula nagysám sem mar-edt ám otthon! elment Elishez a leirt costumbe öl-tözködni, és vele együtt álarczban elment a calicó-bálba, hol csakhamar meglelé kedves Akos urát. „Tilos az asszony“ sugá neki csakhamar a csinos menyecske és Akos ur hamar válaszolt: „szeresd az asszonyt“ ez volt a jelszó a levél szerént. Ezután együtt mulattak a táncteremben s a Büffében, s végre a csinos maszk haza kívánczók.

— Szabad elkísérem? — kérdé Akos ur, midőn már igen bizalmas lábon állott vele.

„Óh igen, kérem!“ volt a válasz. Elhagyák a termett s a portás oda állítá a 136-ik számú bérko-esit, mely szó nélkül tova robogott. A kocsis már be-vala tanítva, hogy hova kell hajtania. Abba a szálló-dába hajtott, hol Akos ur nejevel lakott, de éjjel a szálloda másik utzájára nyíló kapuja levén nyitva, nem ismert a szállodára, egy keveset ivott is, mámo-ros is volt, és így a sötét folyósón azt sem észre, vette hogy saját szobájába vezette őt a szép maszk. Mikor azután lámpát gyújtottak azt hitte, hogy valami varázsló ke-zébe került, a feje szédülza bortól, mert ott látta saját böröndjét a szobában.

— Nos, mit néz Akos ur? — kérdé a szép maszk.

Ekkor igazán kezdett a feje szédülni; „honnan ismeri kis kedves a nevemet?“ körülnéz, s itt talán té-vedés forog fönn, ez a szoba...“

— A mienk, — vág közbe Paula nagysám s le-veté álarczát.

„Paula!“ kiált föl Akos ur.

„Semmi Paula, mondá a hölgy mesterkélte inge-rült hangon, mi elválnék, ön megcsalt, ön hűtelen, ön mást szeret!“

„Hahaha, kiállt föl Akos ur, hát ön féltékeny Paulám? Ine itt a levél, öcsém azt írja Kolozvarról, hogy szeretne nőstülni, de nem talál alkalmas leányt, talán a mi tájunkon van hozzá való pár, ezt írjam meg neki. De nálunk sem lévén, Pesten gondoltam neki valót találni s ezt keresem a calicó-báli légyotton, mert — hisz, akkor, tudod a históriát — a színházi hölgy tetszett s ezt akartam neki ajánlani!“

„Nos, viszonzá Paula, ha ez igaz, úgy én is ajánlhatom, mert e hölgy Vedress Eliz, régi jó barát-nóm, fiatal özvegy és én is ajánlhatom öcsédnek, mert szép, gazdag s kedves; ez egyszer hiszek neked s megbocsátok, mert te mondád, csak az asszony lehet okozó és és... ez egyszer úgy van, hanem máskor az legyen a jelszó: „tilos az asszony!“

— S hogy „szeresd az asszonyt: a feleségedet — mondá Akos ur!

Másnapra a féltékeny pár haza utazott, s nemsó-kára az ujságok hirdetétek, hogy Akos ur öcsése eljegyzé a szép özvegy asszonyt: Vedress Elizt.

A féltékenykedés a szerelem hőmérője.

Irodalom- s műbarát.

Olvassom a lapokat s ujságot másnak a révén; — Senkise kérjen hát tőlem előfizetést.

A tanuló-korból fönnlévő könyveim oly jók, Hogy sohasem kellend venni helyettök újat.

S mert a képző művészet fő, s kedves előttem: A „ferbli“s lapokat pártolom és fizetem.

Luna

